

Handläggare
Monika Lagerkvist
Eva Hellstrand

Datum
2017-02-02

Diarienummer
AMN-2016-0228

Arbetsmarknadsnämnden

Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att godkänna programmet för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik (**bilaga 1**), och

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna programmet, och

att föreslå kommunstyrelsen att upprätta en handlingsplan i samverkan med berörda nämnder.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i Mål och budget för 2016 arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att revidera det arbetsmarknadspolitiska programmet. Hösten 2015 har riktlinjer för kommunens styrdokument fastslagits vari framgår att ett program ska beskriva den politiska strategin inom ett visst område och ska fastställas av kommunfullmäktige.

Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik beskriver den politiska strategin, det vill säga det sätter ramarna för och prioriterar hur kommunens arbetsmarknadspolitik ska stärkas och utvecklas. Programmet innehåller fyra målområden och ska fungera som underlag till Mål och budget samt för nämndernas verksamhetsplaner och bolagsstyrelsernas affärsplaner.

Programmet gäller i alla kommunens verksamheter och bolag. Kommunstyrelsen kommer att vara dokumentansvarig för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

För att kommunstyrelsen ska kunna bedöma om de prioriterade målområdena och åtgärderna uppnåtts ingår i ärendet ett förslag att kommunstyrelsen, tillsammans med berörda nämnder, upprättar en handlingsplan med åtgärder. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen.

Programmet gäller till och med år 2022 men kan revideras vid behov. Eventuell revidering av programmet ska ske i samarbete med berörda nämnder.

Beredning

Förslaget har utarbetats av en samordnande arbetsgrupp på förvaltningen vilken samarbetat med berörda förvaltningar i en förvaltningsövergripande beredningsgrupp. De förvaltningar som medverkat är omsorgs-, utbildnings-, äldre- och stadsbyggnadsförvaltningen samt flera staber och avdelningar på kommunledningskontoret. Därtill har information om programmet lämnats till samtliga chefer på arbetsmarknadsförvaltningen samt till bolagens verkställande direktörer.

Föredragning

Det program som nu revideras antogs år 2010. Där poängterades exempelvis arbetets värde och att skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, eget arbete eller entreprenörskap. Utanförskapet skulle brytas och integrationen förbättras. Det skulle vara mer lönsamt att arbeta, enklare att anställa och mer attraktivt att starta och driva företag. I programmet fanns också en lista på ansvar och uppgifter (<https://www.uppsala.se/contentassets/2a49419caf67440f806be59a69cf3c32/arbetsmarknadspolitiskt-program.pdf>).

En utgångspunkt för ett nytt program har varit att majoriteten av de arbetslösa tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden och dessa grupper tenderar att växa. Det finns samtidigt yrken där det råder brist på arbetskraft varför stöd behövs för att kunna matcha efterfrågan på kompetens.

Det övergripande ansvaret för arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiken ligger på staten. Kommunens roll är endast kompletterande. Samtidigt är kommunen ansvarig för att alla invånare har en skälig levnadsnivå.

I arbetet med att utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik har därför följande fyra områden identifierats;

- stöd till egen försörjning
- stöd utifrån individens förutsättningar och behov
- kompetensförsörjning
- Uppsala kommuns arbetsgivaransvar.

För varje område har ett mål formulerats med ett särskilt fokus på att kommunens insatser och service ska ges på likvärdiga villkor till kvinnor och män.

Utifrån ovanstående områden har strategin för vuxnas lärande (**bilaga 2**) inkluderats i Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik. Med detta avses att vuxenutbildning är en del av arbetsmarknadspolitiken. Det överensstämmer också med strävan att kombinera vuxenutbildning och övriga insatser flexibelt och individanpassat.

Ekonomiska konsekvenser

Åtgärder under 2017 ska rymmas inom ram. En ambitionshöjning inom arbetsmarknadspolitiken kan innebära ökade kostnader för kommande år. Detta ska vägas in i kommunens ordinarie mål- och budgetprocess samt nämnders och bolagsstyrelsers kommande verksamhetsplaneringar.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

	Dokumentnamn Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Fastställt av Kommunfullmäktige	Gäller från 2017-08-	Sida 1 (5)
Diarienummer AMN-2016-	Berörd verksamhet Uppsala kommun	Dokumentansvarig Förvaltningsdirektör	Reviderad	

2017-02-14

Program för Uppsala kommuns arbetsmarknads- politik

Ett aktiverande dokument som kommunfullmäktige fattade beslut om 2017-08-xx

	Dokumentnamn Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Fastställt av Kommunfullmäktige	Gäller från 2017-08-	Sida 2 (5)
Diarienummer AMN-2016-	Berörd verksamhet Uppsala kommun	Dokumentansvarig Förvaltningsdirektör	Reviderad	

Inledning

Det övergripande ansvaret för arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiken ligger på staten. Kommunernas roll är kompletterande. Kommunerna är ansvariga för att alla invånare har en skälig levnadsnivå. En aktiv arbetsmarknadspolitik innebär nära samverkan med arbetsförmedlingen och andra samhällsaktörer på såväl nationell, regional som lokal nivå. Det krävs också att kommunen investerar i välfärden, exempelvis i bostäder och infrastruktur, vilket dessutom skapar arbetstillfällen.

En väl fungerande arbetsmarknad präglas av hög sysselsättning och låg arbetslöshet. Det är därför viktigt att ta tillvara arbetskraftens potential bland kvinnor och män genom matchning, utbildning och andra insatser för att möta de krav som en föränderlig arbetsmarknad ställer. Samtidigt ska goda arbetsvillkor skapas och upprätthållas för att ge ett hållbart arbetsliv.

Kommunens stöd till vuxnas lärande har som mål att möta den vuxne invånarens behov av lärande i ett livslångt perspektiv, med möjligheter till omskolning för att tillgodose arbetslivets och samhällets krav på ökad kompetens. Vuxenutbildningen ska också bidra till en god livskvalitet och personlig utveckling för den enskilde. Utbildning för barn och ungdomar i skolan såväl som vuxnas lärande har en central uppgift i ett demokratiskt samhälle att ge ökade förutsättningar till delaktighet. Detta gäller inte minst vuxenutbildningens roll att erbjuda utbildning i svenska för invandrare.

Syfte

Detta program är ett kommunövergripande styrdokument som sätter ramarna för och prioriterar hur kommunens arbetsmarknadspolitik ska stärkas och utvecklas.

Ansvar och uppföljning

Programmets giltighet sträcker sig under perioden 2017-2022. Samtliga nämnder och bolag berörs där inget annat anges. Kommunstyrelsen ansvarar för årlig uppföljning av programmet i samband med ordinarie uppföljningsrutin av Mål och budget. Programmet revideras 2022 eller vid behov.

Uppsalas förutsättningar

Uppsala ingår i en expansiv arbetsmarknadsregion med närhet till Arlanda och har en låg arbetslöshet i jämförelse med riket. Här finns ett brett utbud av arbetskraft och kompetens som lockar såväl enskilda individer som företag. Inom flera yrken är behovet av arbetskraft stort. Samtidigt finns det grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Majoriteten av de arbetslösa tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden och dessa grupper tenderar att växa. Till dessa grupper hör personer med endast förgymnasial utbildning, utomeuropeiskt födda och personer som har en

	Dokumentnamn Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Fastställt av Kommunfullmäktige	Gäller från 2017-08-	Sida 3 (5)
Diarienummer AMN-2016-	Berörd verksamhet Uppsala kommun	Dokumentansvarig Förvaltningsdirektör	Reviderad	

funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa som medför nedsatt arbetsförmåga. Det ska poängteras att alla individer i dessa grupper inte har svårt att få arbete.

Många nyanlända har kommit till Uppsala. Dessa personer är en tillgång för kommunen med tanke på behoven på arbetsmarknaden och den demografiska utvecklingen. Det ställer krav på att Uppsala har ett välutvecklat mottagande som bidrar till en snabb och bra etablering på arbetsmarknaden.

En aktiv arbetsmarknadspolitik i Uppsala

I arbetet med att utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik har fyra områden identifierats.

- Stöd till egen försörjning
- Stöd utifrån individens förutsättningar och behov
- Kompetensförsörjning
- Uppsala kommuns arbetsgivaransvar

För varje område har ett mål formulerats. Samtliga mål förutsätter samverkan såväl internt i kommunen som med externa aktörer för att uppnå önskade resultat.

Egen försörjning

Mål: Uppsala kommun ska möjliggöra för fler kvinnor och män att försörja sig via utbildning, egen anställning eller företagande.

En aktiv arbetsmarknadspolitik ger större förutsättningar för människor att nå en egen försörjning och därmed ökad makt att påverka sitt eget liv.

Att fler kommer i utbildning, anställning eller företagande och att fler får möjlighet till arbete genom arbetsmarknads- och arbetsrehabiliteringsinsatser förbättrar delaktigheten i samhällslivet. Insatserna bör utformas med utgångspunkten att individens förutsättningar till egen försörjning stärks.

För att rätten till egen försörjning ska fullföljas behöver kontakter med näringsliv, offentlig sektor, universiteten och det civila samhället utvecklas. Detta för att nå ett effektivt resursutnyttjande och få influenser som leder till utveckling.

Stöd utifrån individens förutsättningar och behov

Mål: Uppsala kommun ska möjliggöra och verka för att vidga kvinnors och mäns valmöjligheter gällande utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser.

Avgörande för att insatser ska bli verkningsfulla är att hänsyn tas till kvinnors och mäns individuella förutsättningar, intressen och behov på ett likvärdigt sätt. Individen ska kunna kombinera arbetsmarknadsinsatser med utbildningsinsatser och dessa ska ha en flexibel utformning. För de som står utanför den reguljära arbetsmarknaden kan sociala företag erbjuda en möjlighet till arbetsträning/rehabilitering och sysselsättning.

	Dokumentnamn Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Fastställt av Kommunfullmäktige	Gäller från 2017-08-	Sida 4 (5)
Diarienummer AMN-2016-	Berörd verksamhet Uppsala kommun	Dokumentansvarig Förvaltningsdirektör	Reviderad	

Studie- och yrkesvägledning ska stödja individen att göra välgrundade val genom livet. Redan i grundskola och gymnasium är det centralt att studie- och yrkesvägledningen har en tydlig och integrerad roll i undervisningen för att ge eleverna kunskap om arbetsmarknaden såväl i dag som i framtiden. Målet är att flickor och pojkar får vidgade yrkesperspektiv och undviker felval eller val utifrån könsstereotypa mönster.

Yrkesinriktade program bör uppmärksammas i högre grad utifrån arbetsmarknadens stora behov. Särskilt riktade insatser ska göras för att nå svårrekryterade grupper som exempelvis unga som inte aktivt söker arbete och har ett lågt deltagande i samhällslivet.

För ungdomar, som inte fyllt 20 år och som inte har en gymnasieutbildning, har kommunen skyldigheter genom det kommunala aktivitetsansvaret. Det innebär att löpande ha kunskap om hur ungdomarna är sysselsatta och erbjuda lämpliga åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta studier.

Kompetensförsörjning

Mål: Kommunens vuxenutbildning ska verka för att säkerställa tillgången på utbildad arbetskraft, inte minst inom vård- och omsorgssektorn som har stora anställningsbehov såväl i kommunens egen verksamhet som hos övriga vårdgivare.

Vuxenutbildningen ska bidra till att försörja näringsliv och offentlig verksamhet med utbildad arbetskraft samt stimulera till företagande och vidare studier för såväl kvinnor som män. Efterfrågan inom vissa yrkeskategorier är mycket stor. Ett utökat utbud av yrkesutbildningar för vuxna behövs för att kompensera för det faktum att många ungdomar väljer teoretiska program på gymnasiet. Att utveckla förutsättningar för nya yrkesutbildningar är också viktigt för att skapa goda möjligheter till ett livslångt lärande. Förutsättningar för yrkeshögskoleutbildningar behöver förbättras till exempel genom regional samverkan och samarbete med Uppsalas båda universitet. Det bidrar till fler valmöjligheter för individer att välja en yrkesväg anpassad till arbetsmarknaden.

Ett brett kursutbud med möjlighet att läsa på flexibla tider i olika studieformer ger ökade valmöjligheter för såväl kvinnor som män att kombinera studier med familj och arbete.

Uppsala kommuns arbetsgivaransvar

Mål: Uppsala kommun är den största arbetsgivaren i regionen. Det innebär att vi har ett ansvar att vara förebild som arbetsgivare i vår region när det gäller att skapa en inkluderande arbetsmarknad.

På kort sikt ska kommunen vara en aktör som deltar aktivt och regelbundet i riktade arbetsmarknadssatsningar som syftar till att ge prioriterade grupper en anknytning till arbetsmarknaden. Det kan exempelvis handla om olika former av praktik eller andra arbetsmarknadsinsatser som kräver handledning. Det innebär att alla förvaltningar ska uppdras att erbjuda detta, men anpassat efter förvaltningens möjligheter att ge meningsfulla arbetsuppgifter. Uppsala kommun ska för såväl arbetsgivare som praktikant erbjuda praktik med kvalitet - inte en meningslös kvantitet. Praktikplatser bör

	Dokumentnamn Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Fastställt av Kommunfullmäktige	Gäller från 2017-08-	Sida 5 (5)
Diarienummer AMN-2016-	Berörd verksamhet Uppsala kommun	Dokumentansvarig Förvaltningsdirektör	Reviderad	

till exempel fördelas på ett sätt så att platsen som erbjuds inte styrs av traditionella könsbundna mönster.

Att antalet äldre och yngre invånare ökar genererar ett ökat och ändrat servicebehov. Uppsala kommun behöver agera innovativt i hur vi ska klara kompetensförsörjningen inom vår egen verksamhet och rekrytera från fler målgrupper framöver. Ett exempel kan vara kommunens satsning på feriejobb som ger ungdomar utan nätverk en inblick i yrkeslivet. Ett annat exempel är yrkesinriktad utbildning i svenska för invandrare. Med ett jämställdhetsperspektiv på insatser ökar också tillgången på arbetskraft, till exempel män som kan arbeta inom vård och omsorg.

För att klara det långsiktiga kompetensbehovet behöver kommunen utveckla arbeten som inte kräver lång yrkeserfarenhet eller högre utbildning. Vidare behöver kommunen utveckla metoder som synliggör den potential människor har, snarare än att slentrianmässigt ställa upp kompetenskrav som utesluter människor som inte svarar mot en ofreflekterad norm för hur en medarbetare ska vara och fungera. Kommunen som arbetsgivare ska för att vara attraktiv utveckla ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt.

Relaterade dokument

Handlingsplan för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik (efter upprättande)
Mål och budget
Hållbarhetspolicy
Näringslivsprogrammet
Landsbygdsprogrammet
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
Överenskommelse om samverkan med arbetsförmedlingen på lokal nivå (efter upprättande)
Regional utvecklingsstrategi Uppsala län, remissversion
Nationella strategin för hållbar regional tillväxt och starkt attraktionskraft 2015-2020
Europa 2020- EUs strategi för smart och hållbar tillväxt för alla

Datum
2016-08-25

Diarienummer

Arbetsmaterial/diskussionsunderlag

Vuxnas lärande i Uppsala kommun

Vi lever i ett samhälle med allt snabbare och ibland oförutsägbara förändringar på arbetsmarknaden, accelererande ökning och förändring av kunskapsmassan samt ökat internationellt samarbete där lärandet i allt högre grad blir ett dagligt och ständigt inslag.

Kommunens stöd till vuxnas lärande har till mål att möta den vuxne medborgarens individuella behov av lärande i ett livslångt och livsvitt perspektiv, och möta arbetslivets och det övriga samhällets krav på ökad kompetens.

Insatserna ska vara ett medel i lokalt och regionalt tillväxtarbete och bidra till utveckling av kommunens näringsliv och offentliga verksamhet, samt stimulera till kreativitet och företagande. De ska stimulera till, skapa lust för och förbereda för vidare studier. Insatserna ska även bidra till en god livskvalitet och personlig utveckling för den enskilde medborgaren, samt bidra till utveckling av det demokratiska samhället genom aktivt medborgarskap, delaktighet, demokrati, jämställdhet och sysselsättning.

En infrastruktur för vuxnas lärande där samhällets resurser samverkar för att underlätta för medborgaren att få tillgång till lärande, anpassat till sin individuella livssituation och lärostil är nödvändigt för att få en effektivare vuxenutbildning för såväl kommunen som medborgaren.

Strategi

- Upprätta en infrastruktur för vuxnas lärande i samverkan med myndigheter, arbetsliv, andra organisationer och nätverk, universitet, folkhögskolor, studieförbund och andra utbildningsanordnare
 - Ta emot studerande vid Navet, Kungsgatan 85, fristående från utförare, för flexibelt lärande, information, vägledning, validering och samverkan
 - Aktivt medverka i redan befintliga samverkansgrupper och skapa nya om behov finns
 - Aktivt medverka till inrättandet av lärcentra

- Utveckla insatser för att kvalitetssäkra vägledningen för medborgarens val, inför och i studier, som tar hänsyn till medborgarens faktiska, redan förvärvade kunskaper
 - Garantera en objektiv och fristående vägledning
 - Vägleda de studerande mot utbildningar som ger möjligheter till sysselsättning eller vidare studier
 - Skapa enhetlighet kring upprättandet av individuella studieplaner
 - Utveckla validering som ett regionalt och lokalt verktyg för effektivisering av studieinsatser
- Aktivt rekrytera vuxenutbildningens målgrupp i samverkan med andra myndigheter och organisationer
 - Kontinuerligt inventera vuxna medborgares behov av lärande
 - Rikta insatser för att nå de svårrekryterade grupperna
- Utforma – inom ramen för tillgängliga resurser – organisation, pedagogik och arbetsformer så, att varje individs behov av och förutsättningar för lärande tillgodoses
 - Skapa förutsättningar för en hög grad av tillgänglighet till studier, oberoende av tid och rum
 - Inrätta lärsituationer där lärandet ska kunna ske enskilt såväl som i grupp, utifrån medborgarens behov
 - Se till att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar, utifrån deras behov och förutsättningar, är god
 - Aktivt medverka till att tillgången är hög till utförare vars organisationer snabbt och flexibelt kan anpassa sig till samhällets föränderliga behov
 - Skapa bra förutsättningar att ge nyanlända och flyktingar utbildning i svenska för invandrare som ett verkningsfullt medel i integrationen
- Anordna yrkesinriktade utbildningar i dialog med företrädare för näringsliv och offentlig verksamhet, lokalt och regionalt
- Skapa bryggor mellan vuxenutbildning och högre studier samt mellan vuxenutbildning och gymnasieskolan
 - Rikta utbildningsinsatser mot högre studier, i samverkan med högskolor och universitet
 - Samverka med gymnasieskolan för att skapa en röd tråd i utbildningsväsendet och använda kommunens resurser effektivt
- Erbjuder ett varierat utbud av utbildningar och skapa förutsättningar för att möta medborgarnas olika livssituation och lärostilar, i samverkan med olika utbildningsanordnare